

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

III. De Confirmatione & Evcharistia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

minus excellentius adoptionis filiorum: Initiatorum erat Ioannis baptisma; Christi, persectorium.

Illud à peccato auocabat; istud cum Deo coniungit, & familiarem reddit.

Tertul. lib. de bapt. humanum vocat, non caelestem.

Et baptisimus penitentiae erat quasi Candidatus sanctificationis.

Calvinus contemnit Patres: Kemnitius ait parui referre, esseque in medio relinquendam quaestionem.

DE CONFIRMATIONE.

QVÆSTIO X.

An sit Sacramentum Confirmationis?

HERESARCHI. NOVATIANI sub annum 254. Hecorti, damnati anno 255. 258. 259. 326. in cæteris, teste Theodoro lib. 3. hæret. fabularum ait: Penitentiam à suo conuentu arcent penitus; & ipsi, qui ab ipsis tinguntur, sacrum Chrisma non præbent.

Quocirca eos, qui ex hac heresi Corpori Ecclesie coniunguntur, benedicti Patris ungi iusserunt.

Causa sprete S. Christinatis erat, quia Nouatianus, ait Euseb. hist. l. 6. c. 33. decumbens æger baptizatus est, & postea ceremonias suppleti spreuit.

2. DONATISTAS item iniuri fuerunt in S. Christina: teste Optato lib. 2. contra Parmenianum.

3. Item & Ariani spreuerunt eum. Waldenses id plane exactorarunt; teste Anea Syluio in hist. Boem.

4. Wicleffus similiter, non tam id respuit, quam negauit è Scriptura probari posse: arguitque Catholicos.

LUTHERVS in Capt. bab. cap. de Confirmatione, negat eam verum esse Sacramentum: posse tamen ait recipi pro ceremonia.

KEMNITIVS par. 2. Exam. pag. 320. præscribit circa eam lex, & ea extra Scripturam. Vide Luthero-ca. p. 3. q. 36.

CALVINVS similia.

PAPISTA. Verum, & proprie dictum est Sacramentum Confirmationis.

1. Teste Scriptura, in meo Antichristo p. 3. q. 16.

2. Testibus Papis primis, vt S. Clemente, lib. 3. Constit. cap. 10. 16. 17. S. Urbano epist. decretali, S. Cornelio Mart. S. Melchiade Mart. &c.

3. Sic antiquissima Concilia; vt Elbertinum Can. 38. Arelatense 1. & 11. Laodicense, aliaque per varias orbis oras.

4. Consensus Patrum communis ac perpetuus.

QVÆSTIO XI.

Quis Confirmationis sit Minister?

HERESARCH. VVICLEFFVS l. 4. Trialogi c. 14. cth. vel esse neget Sacramentum; tamen, si foret, non pertinere ad solos Episcopos.

LUTHERANVS Kemnitius p. 2. Exam. pag. 324.

CALVINVS Inst. 4. c. 19. §. 10. id ipsum cæteri omnes: præsertim, cum vix vllam Episcopos inter & presbyteros differentiam agnoscant. Vide Luthero-c. p. 2. q. 40.

PAPISTA. Ordinarius, est Episcopus; extraordinarius per dispensationem esse & Sacerdos potest, ex potestate, non Iurisdictionis; sed Ordinis sacerdotalis, cuius Character est signum patenti Conditionati, & inchoati.

1. Ratio illius: Quia Confirmatio est complementum & perfectio Baptismi; ideo par est, vt à primario Ministro detur

detur. ceu vltima forma in omnibus im-
primi solet omnino agente primo.

2. In Confirmatione adscribimur ad
Militiam Christi, adscribere autem est
Ducum. Vide in Luthero-caluinista so-
lidiora.

DE EVCHARISTIA.

QVÆSTIO XI.

*An Realis Christi Præsentia sit in Eucharia
testibus Figuris?*

HÆRESIARCH I. SIMONIANI, Menandriani.
&c. veram negantes Incarnationem Christi; et-
iam ait S. Ignat. ep. ad Smyrn *Eucharistia & Oblatio-
nes non admittunt, eo, quod non consistantur, Eucharisti-
am esse Carnem Saluatoris.*

Sed hoc ex primo consequens nec prædicarunt,
nec propagarunt.

II. ICONOMACHI id primi in quæstionem voca-
runt post annum Dccc. docentes, Panem & vinum si-
gnificare solum Corpus & Sanguinem.

III. Sub annum Dccc. tempore Caroli Magni Ioa-
SCOTVS primus in Latina Ecclesia docens idem, dam-
natur in Corc. Verecell. teste Lanfranco.

IV. Sub annum Dccc. LXXXVI. Bertramus idem
innouavit.

V. Sub annum ML. Berengarius ista docuit:

1. Parvulos non baptizandos esse.

2. Corpus & Sanguinem Christi non est. in Eucha-
ristia, nisi vt in signo res significata.

Idco eum patrem Sacramentarium agnoscit
C. I. inus in admon. ad VV estphalum.

3. Post tertiam palinodiam, Cum pane & vino esse
Corpus & Sang. Christi.

4. Matrimonia dissolui posse.

VI. Sub annum Moxl. Henricus Petro Bruis; se-
meltrantum in Cœna, ait, Christi Corpus præsens
fuisse. idemque deinceps meram imposturam mini-
strorum.

I. Sub annum M. ccviii. Athigenses idem. teste
tonio.

III. Flagellantes sub annum M. ccc. l. teste Lu-

IX. Sub annum M. ccc. xx. VVicleff. Huius
anno 1400. Bohemos Iacobitas infecerunt; ab-
renetate Hussio ab ea hæresi.

LUTHERVS idem deniq; refutauit quidem
At prius semina illius iecit.

Ex his enati Sacramentarii, Carolstadius,
Zyvinglius, Oecolampadius, CALVINVS, &c.
Vide meum *Luthero-cal. p. 3. q. 4. 2.*

PAPISTA. I. Esse Realem Christi
veritatem ac Præsentiam, docent ex Fi-
guris S. Patres.

Verum eatenus, quòd, vt S. Hier. in
Tit. *tantum interest inter panes propositionis,
& Corpus Christi; quantum inter vmbra
& corpora, inter imaginem & veritatem.*

De pane & vino Melchisedech
Chryl. hom. 35. *Vidisti typum, quomodo Sa-
cramentum nostrum insinuat, cogitatio
veritatem.* Cypr. Ambr. Hier. &c.

De panibus propositionis testatur
Hier. Cyril. Damasc. De Agno, Aug.
2. contra Petil. c. 37. *Aliud est Pascha, quod
Iudei de oue celebrant; aliud quod nos in Co-
pore & Sanguine Domini accipimus.* Ideo
Dominus *Mat. 26. Lu. 22.* in Cœna pri-
tinus subiecit typo veritatem. Et cere-
monia Agni fuit non tam in Immolatio-
ne, quam in Manducatione, *Exod. 12.*
&c.

Cum igitur vetera Sacramenta præ-
stent Nouis præstantiâ Materia, Signi,
& corporalis effectus: in alio Noua
præstare necesse est; id quod est Divina
præsentia realis, & vera: non per fidei
solam apprehensa & phantastica.

II. Docetur eadem ex PROMISSIO-
NE Christi facta *Ioan. 6.* Itemq; ex Ver-
bis INSTITUTIONIS, alijsque Scriptu-
ris; & communi S. Patrum, Etatumq;
omnium Consensu. Vide meum *Luthero-
cal. p. 3. qq. 44. 45. 46. 47.* Et in *Asse-*
chr.

christo p. 3. q. 18. Finio verbis S. Ambrosii lib. de his qui inchoantur mysteriis; ca. 9. *Quantis vimur exemplis, ut probemus hoc non esse, quod natura formauit; sed quod Benedictio consecravit; maioremque esse vim Benedictiois, quam natura? Quia Benedictioe & ipsa natura mutatur.*

QVÆSTIO XII.

An Corpus Christi simul locis pluribus existere possit?

IO. VICLEBFVS, teste Tho. VVald. to. 2. c. 71. 73. negat primus

Negat & CALVINVS, eiusque affectu.

PAPISTA. I. Mat. 19. *Spud Deum omnia possibilia sunt*: Neque implicat vnum corpus esse multis in locis: vt docui in *Luthero cal. p. 3. q. 49.* & in *Antichristo p. 3. q. 9.*

II. Deinde Mysteria Fidei, certa Sectarijs, æque difficilia atque hoc, docent idem.

1. Est vna natura Dei in tribus personis re ipsa distinctis: quod mirabilius, quam corpus vnum in locis pluribus: quia natura identificatur cum personis singulis: realiter; corpus non cum locis: & natura tamen non potest distrahi à se ipsa: ergo minus corpus aliquod.

2. Vna est hypostasis in duabus naturis, maiorque vnio harum cum illa, quam locati cum loco: nam hæc est extrinseca, illa substantialis.

3. In resurrectione mirabile, quod vnum idemque indiuiduum bis fiat: si que duplici actione, quomodo non sunt duo?

4. Ex nihilo aliquid fieri, aut ex aliquo nihil, captum superat humanum, à

Philosophis semper irritum: at nobis creditum: Corpus verò vnum pluribus in locis esse captum, credituque facilius est.

5. Æternitas est vnum instans durationis coexistens præterito & futuro, non fluens: multò facilius est vnum corpus in pluribus existere locis.

III. Exempla Dei & Animæ illustrent idem. Deus, res simplicissima, est simul infinitis in locis; nec tamen vnus diuiditur ideo in plures, nec loca plura fiunt vnum: Sic Anima rationalis est tota in qualibet parte corporis: Et Christi Corpus non in pluribus esse locis potest:

IV. Similia idem declarant. Sicut cõuenit Graui, ponderare, Colorato videri, Lucido lucere, calido calefacere; sic & Quanto, locum occupare: Sed Deus potest facere, Vt graue non ponderet; sic, *Mat. 14.* Christus & Petrus aquis inambularunt: Aquæ, *Ios. 3.* non defuebãt, sed in montem assurgebant: Vt coloratum non videatur; Sic *Luc. 4.* *Iesus transiens per medium illorum ibat.* Ioan. 8. *Abscõdit se coram lapidantibus*: Vt lucidum non luceret: Sic splendore Christi Paulus excæcatus est, *Act. 26.* qui tamen cum Apostolis post resurrectionem cõuersans splendorem occuluit. &c. His similibus vtuntur S. Patres.

QVÆSTIO XIII.

Ecce errores circa EXISTENTIAE Modum Corporis Christi in Eucharistia?

HERESIARCH. I. BERENGARIVS, teste *Gnir-mundo lib. 1. c. 3.* nudum defendere signum non
E c valens.

valens. Impanationem finxit, id est, cum pane Corpus Christi consistere & misceri: Sub annum 1088.

II. BERENGARIJ Hoftes, *ibidem*, asserunt partem, à pijs sumendam, vetti in verum Christi Corpus; partem ab impijs capiendam, non mutari.

III. DVRANDI error est, in 4. dist. 11. q. 3. Forma panis recedente materia consecratione informari ab Anima Christi, sicut cibus mutatur in Sanguinem.

IV. ANONYMVS, apud D. Tho. 3. q. 75. a. 6. Formam panis manere; & Materiam mutari in Corpus Christi.

V. RVPERTI Tuitiensis error, in Ioan. 6. Panem à Christo hypostatice assumi, vnicuique sibi per consecrationem; sic Humanitas Deitati vnita est per Incarnationem; non destruendo vel mutando quicquam; sed assumendo solum.

Proinde Corpus Christi *Carneum*, & *Panaceum*, non duo esse, sed vnum in vno supposito; illudque sursum in cælo, hoc deorsum in ara: & Impios percipere panaceum; pios vtrumque: Vtrosque ore corporali; at pios solos etiam spiritali.

Ita sub annum 1124. teste *Algero l. 1. de Sacram. c. 6.* qui Rupertum refutauit.

VI. IOAN. PARISIENSIS, teste Tho. *VValden. so. 2. de Sacram. c. 65.* refutans Rupertum finxit hæresim, Panem assumi à Verbo, mediante solo Corpore Christi absque anima: ne cogeretur se. admittere, Deum esse panem.

Idque sub annum 1150.

LVTHERVVS *l. de Capt. Bab. c. de Euch.* dicit:

1. An panis maneat, nec ne; problema est; Fidei neutrum.

2. Panem manere, conformius Scripturæ est.

3. Vera propositio est: Panis est Corpus Christi; ob Vnionem: Vti vera; Christus homo est Deus: Quæ Impanatio est.

4. Sed alibi: Corpus Christi per Vnionem, ad Verbum affecutum est, vt sit, Vbiunque Verbum est, id est, Vbiunque: quare & in pane Cœnæ est.

CALVINISTÆ clamant, Transsubstantiationem esse impossibilem; proinde sceleratam hæresin.

Lutherani possibilem annuunt, ac dissident istis.

PAPISTA. I. De Berengario, in meo *Luthero-cal. p. 3. q. 51. 52. & c. & in Antichristo p. 3. q. 21.*

II. Hoftes Berengarij errant in fundamento suo; Ne detur indignis Corpus Christi:

1. Quia, 1. Cor. 11. *Qui manducat indigne &c.* ergo sunt indigne manducantes.

2. Sic penderet consecratio à bonitate Sacerdotis; nam indignus vti non faceret Corpus Christi, ita nec consecraret.

Et sic nunquam sciremus an hostia sit consecrata.

III. DVRANDVS errat contra Conc. Trid. sess. 13. c. 4. can. 2.

1. Quia manente materia, manent accidentia in suo subiecto: qui est secundus error Wicleffi, contra Conc. Constant.

2. Quia Durandi mutatio esset Transformatio, non transubstantiatio, contra Conc. Lateran. Hæreticus fuisse; nulli Ecclesiæ iudicio se submisisset.

Plura *B. Illar. cap. 12.*

IV. ANONYMVS errat & ineptit, putans panem esse rem merè artificiosam, ac proinde figuram panis in Euch. solum manere, hoc est, ait formam.

V. RVPERTVS Errat. I. Quia, Ioan. 6. *Panis, quem ego dabo, Caro mea est:* At panis ille à Verbo assumptus, est quidem Corpus Christi, at non Caro. Nam, Mat. 26. *Hoc est Corpus meum, quod pro vobis traditur:* At corpus panaceum non iuxta traditum pro nobis, & crucifixum.

2. Omnis Antiquitas reclamatur errori huic.

3. Causæ sunt, cur Deus assumpsit hominem; at nulla, cur panem hypostatice assumat.

4. Nulla cur Vnionem eam hypostatice

ticam

ticam quotidie destrueret, & restitueret. Apage.

VI. PARIENSIS ijdem refutatur argumentis.

2. Deinde error est, Panem immediate assumi à Corpore Christi, id est, creaturam creaturæ iungi hypostaticè.

3. Et Corpus Christi solum caret Personalitate; eequi daret igitur eam panis, &c.

Quocirca recte sub annum 240. Tert. l. 4. in Marcionem: *Acceptum panem Corpus suum facit.*

Cyrius Catech. 4. *Aquam mutavit in vinum; non vinum in sanguinem transmavit.* Ibid. *Sub specie panis datur tibi corpus. &c. Certissimo sciens, Panem, qui videtur, non esse panem; et si gustus panem esse sentiat, &c.* Bell. l. 3. c. 21. & 25.

QVÆSTIO XIV.

Quæ sit debita Eucharistia MATHEIA?

HERESIARCH. extitit sub annum 1053. GRÆCIA: teste Leone IX. ep. ad Mich. Tunc Gæcico prehende ceperunt Latinos, quod Azymo veteren- tur appellari: inque azymis, ut etiam hodie: Quod putent, Dominum ante diem primum azymorum instituisse sacramentum. 13. Luna mensis; sicque manducationem Paschæ uno die ante cepisse, feria V. Tunc enim inuicari azyma, necdum erat contra Exod. 12. & 13.

LVTHERANI ZVING. & CALVINISTÆ Græcis consentiunt potius, quam Latinis. Vide meum *Luthero-ca. p. 3. q. 56.*

PAPISTA. Christus in azyma Sacramentum instituit luna XV, feria V. Quia prius Pascha manducavit testibus 4. Evangelijs: at hoc sine azymis manducari nequibat; *Exod. 12.* Ergo cū immolatio Paschæ incepta, ut

zymorum, in his Dominus instituit Sacramentum. Ita D. Tho. 4. d. 2. a. 2. q. 3. Vnde nec *Ruperti*, nec *Burgēsis Responso ad Græcos*, horum tollit fundamentum.

1. Nam RUPERTVS vult, feriæ V. vespere cœpisse 14. lunam; tuncque Dominum Immolasse Pascha cum azyma, & Instituisse S. Cœnā: Posteram vero diē fuisse profanam; quod traditio veterit festum cum Sabbato cōtinuari; Sicque festum azymorum aliquando differri in diem sequentem; at nunquam celebrationem Paschæ mutari.

2. BURGENSIS idem respondet: vult tamen Vtrumque differri perinde potuisse: ideo Iudæos feria VI, vesperti māducaste pascha: Dixisseque Dominum, *Mat. 26. Scitis quia post biduum erit pascha.*

At Neutra tollit fundamentum Græcorum de Anticipato Paschate ab Christo.

Et ephemeristæ Hebræi ita dirigebant Kalendatium, ne inferiam VI. incideret luna 14.

II. HERESIARCHI EBIONITÆ, ait Epiph. *her. 30. TATIANI, idem, her. 46.*

AQVARIUS teste Aug. *l. de her. c. 64.* prætenu sobrietatis in aqua sacrificabant.

2. ARMENI, teste *Niceph. l. 8. c. 53.* aquam vino non miscbant in Missa; quod non crederent durum in Christo naturarum Unionem.

LVTHERANI & CALVINIANI mero vino absque aqua utuntur in Cœna.

PAPISTA. In Sacrificio, non miscere aquam vino, grande piaculum est: Forretamen Sacramentum.

NOTA. I. *Ratio Sacramenti* Non est tota in solis speciebus; Nec in sola Re contenta: Sed in vtroque quoad essentiam; Magis tamen conuenit speciebus, ut continent; quam rei, ut continetur.

Ita *Trid. sess. 13. c. 3.* Quia Sacramentum

E e 2 tum

tum est signum visibile rei inuisibilis; quod est huius operatiuum proprie. At Ratio Sacrificij, pignoris, & alimenti, magis conuenit Rei Contentæ; quam Speciebus, vt continent. Nam quod offertur Deo, est Christus; non species proprie. Ita pignus, alimentum in re consistunt, non in speciebus proprie.

2. Sacramentum verò latè est cuiusque rei sacræ signum; Vt est Eucharistia: 2. Strictius, est signū rei sanctificantis animam; Vt Sumptio Eucharistia: 3. Propriè, est Signum Significans, & Efficiens sanctitatem animæ: Vt Eucharistia; non autem Sumptio. Aqua Calicimista, neutri absolutè necessaria est per se, nec Sacrificio, nec Sacramento: Negligentia tamen non vacaret culpā: non hæresi, contemptus. Vide *Luthero-cal. p. 3. q. 57.*

Vnde S. Cypr. l. 2. epist. 3. *In Calice offerendo Dominica Traditio seruetur: ne que aliud fiat à nobis, quam quod pro nobis prior fecit; vt Calix mixtus vino offeratur.* S. Aug. cum Conc. Carth. III. c. 24. *Nil amplius offeratur, quam Dominus Tradidit, id est, panis & vinum aqua mistum.*

QVÆSTIO XV.

Æqua sit Consecrationis Eucharistica FORMA? Minister quis?

HÆRESIARCH. GRÆCI Recentiores contendunt, non solis verbis, Ecclesiæ Romanæ succis; sed & aliis precibus confici Sacramentum:

LUTHERO-CALVINISTÆ in hoc conueniunt, vt formam Romanam non integrè admittant.

Dissentiunt autem, quod LUTHERANI verba Institutionis necessaria quidam negent: quidam ex parte admittant:

CALVINISTÆ vero solum verbum concionale requirant.

PAPISTA. Hæreticorum errorem refutati vide in *Luthero-cal. p. 3. q. 58.*

GRÆCI Schismatici orant: *Fiat hic panis Corpus Christi. &c.*

1. At non orando consecrauit Dominus, sed *gratias agens*, nil petens, dixit, *Accipite. &c.* Verba gratiarum actionis non constant; Benedictionis vero constant: *Hoc est. &c.*

2. Quas adducunt autoritates Liturgiarum, item S. Dionysii, Damasc. Epiph. &c. ex orant, vt in nobis fiat, quod iam est per Verba consecrationis factum in speciebus: vt simus vnum cum Christo, & inter nos vnum Corpus in Christo, &c. Hinc Missam S. Patres vocant *precem*; quod ante & post Consecrationem pene meræ sint preces: Et quod Sacerdos in Missa personam agat Nunc suam, cum confitetur & orat. &c. Nunc Christi; cum Consecrat: Nunc legati, cū pro populo deprecatur: Nunc sui & Christi ab his verbis, *Qui pridie quæ preteretur*, ad usque finem consecrationis. Hinc quædam leguntur recitatiuè; quædam significatiuè.

II. HÆRESIARCH. VVICLEVS, ait Tho. VVALD. ro. 1. de Sacram. c. 7. & 28 primus in dubium vocatur, vt rem miram; cum Sacerdos improbus Eucharistiam consecrare possit; cur idem non possit laicus bonus? Definire tamen non audebat.

LUTHERVS definiuit, posse id omnem baptizatum; non decere tamen, ob rerum consuetudinem.

CALVINVS & affectu præfractè id negat. Vide *Luthero-cal. p. 3. q. 59.*

PAPISTA. Eucharistiam consecrare munus solum est Sacerdotale: *Hoc facite.*

Quod si ad quoscunque baptizatos referendū foret promiscue; omnes quoque Consecrare & distribuere tenerentur.

Si non ad Consecrationem referretur, de hac nullum esset in Sacra Scriptura mandatum.

Atqui istud, *Hoc facite*, refertur ad Benedictionem, Distributionem & Sumptionem, fateatur Lutherus *l. de instit. ministris*: Confessio Augustana *c. de Missa*: Calvinus *Inst. 4. c. 15. §. 20. Kemnit. p. 2. exam. pag. 534.*

QVÆSTIO XVI.

An in vtralibet specie Christus insit totus, Sic, vt sub Vna Communicare fas sit?

I. HÆRESIARCH. PETRVS Dredēsis, & Iacobellus Misnensis an. 1412. teste Aenea Syluio *hist. Boem. c. 35.* primi docuerunt Pragæ necessitatem Communionis sub vtraque, ex illo Ioan. 6. *Nisi manducaueritis &c.* Huius eos exceptit, suamque fecit hæresin. & Boemiam iniecit.

LUTHERVS Est; Non est, inquit, in vtraque Christus totus. Lutheranis & Calvinianis Comitancia ridicula est, inuentumque diaboli. &c. Vide *Luthero-cal. p. 3. q. 61.*

PAPISTA. Est totus in Vtralibet Christus.

I. Quia nō esset, sub Vtraque communicare præcepisset: at non hoc: ergo. Instituit sub vtraque; sed Institutio rei nō est eiusdem incumbens omnibus præceptio. Alioquin omnes oporteret suscipere Matrimonium, Ordinem, Extremam Vnctionem. &c. Consilia Euangelica tria, &c. Præcepta est tamen omnibus Substantia Eucharistia; nō Modus specierum. Si n. præceptus esset; vsquā extaret; aut alicunde constaret: at neutrum. Quia loca in quibus aduersarii putant contineri præceptum, Nec euincunt, Nec eadem sunt omnibus, sed aliis alia.

1. Hussitis, Ioan. 6. *Nisi manduc.* At reclamant Lutherani, agi ibi de Eucharistia.

2. Lutheranis, Luc. 21. *Hoc facite.* At repugnat Calvinistæ; volūt solis id Ecclesiæ ministris, non laicis dictum.

3. Calvinistis Mat. 26. *Bibite ex hoc OMNES.*

At respondet Marcus. 14. *Et biberunt ex illo OMNES.*

II. A tempore Christi & Apostolorum per annos 1412. vsque ad Hussum, liberum fuit vna, vel vtraque communicare.

Ergo semper creditum est, Vtramque non esse in præcepto.

III. CHRISTVS Vsum Vnius declarauit & verbis, Ioan. 6. Hic agi de Sacramento, negant Lutherani, & quidam Calvinistæ: Affirmant Hussitæ & Gallicani Calvinistæ; seu Hugonotæ: inque hoc nobiseum & omni cum Antiquitate consentiunt. Item & **FACTO** declarauit, *Lu. 24.* in Emaus: teste **I. S. Patrum** autoritate:

2. Ipso Textu,

3. Ipsoque Effectu illuminationis. Spiritale hos planeque diuinum erat: Sed Benedictio seu Consecratio, vt cauta diuina diuini fructus, ex re benedicta consecuti, præcesserat.

Etiā *Mar. 4.* Panes *Benedixit, fregit, portauit*; sequente quidem miraculo multiplicationis: Verum cum effectu solum corporali satiationis: At hic, & in Cœna cum miraculorū miraculo Trās-substantiationis res gesta est: *Hoc est. Corpus meum. Hic est enim Sanguis meus.* Dixit, & facta sunt. Proinde ludunt in re omnium grauissima Calvinistæ Tropistæ:

stæ; qui Intellectiones & Synchdochas hic fingunt partis pro toto.

IV. APOSTOLI Vsum Vtriusque tenuerunt; Act. 2. *Erant perseverantes. &c.* Hic agi de Synaxi, fatentur Lutherocaluinistæ: Quod de meris rebus sacris agatur: Quod Syrus ita vertat: *Communicabant in precibus, & fractione Eucharistia.*

Quod Lucas de novis Christianis loquatur, qui à vino abstinēbāt multi, ceu Nazareni.

Item Act. 20. agi de sola fractione fatentur Calu. Beza, Kemn, &c. & S. Patres, & Nos.

Nec tamen sequitur necessariò, Apostolos sub Vna Sacrificasse: Comedit tamen, quia fieri potest: & subinde oportet, vt in Noruegia: Quia & Christus sub Vna consecrauit in Emaus.

Licet nunc præceptum Ecclesiæ obster.

V. POSTERITAS Apostolorum Vtriusque, vniusque liberum tenuit Vsum semper: vt nec Manichæos ob Vnius sumptionem reprehenderit quisquam; nisi quod vino abstinere, vt à malo principio orto.

Semper tamen sub vna communicantes, & nunquam sub vtraque, de Manichæismo suspecti habebantur. Docet vnā quoque Communicatio Domestica; item Laica, item Ægrotorum, ad quos vna deferebatur. Infanribus vnā dari fuerat.

VI. CHRISTVS TOTVS est in Vna perinde vt in vtraque.

Quia 1. Ioan. 4. *Qui soluit IESVM, non est ex Deo.* Cum igitur, Rom. 6. *Christus iam non moritur: manet Homo Deus heri &*

hodie: Et vt ait, Ecce ego vobiscum sum, tam essenter, præsentem, potenter; tum & Sacramentaliter, vsque ad consummationem sæculi.

Mà igitur Calvinistæ fingunt Christum in cælo solum esse cum carne, sanguine, anima, & alibi nusquam.

Vnde sequitur ipsis nec sub vna, nec sub vtraque adesse Christum.

Negant nostram Catholicam Concomitantiam Calvinistæ, ac rident:

Lutherani quidam negant; sed alii uunt Vbiquitatem, Quidam astruunt Concomitantiam; sed negant Vbiquitatem.

Ecce quod tales sanet helleborum?

Sed qui asserunt Lutherani Concomitantiam; non habent Totum, imò nec partem: cum solui nequeat Christus, aut mori: carentque Toto: Volunt enim solum Corpus in pane, solum Sanguinem in Calice adesse.

Similiter qui Lutherani asserunt Vbiquitatem contra Concomitantiam in Cœna nihilo plus habent, quàm in pascua, gramine, &c. Infelices!

VII. FRUCTVS par ex Vna, atque ex Vtraque constat.

Quia Idem utrobique Christus est Totus. Vt Exo. 16. *Nec, qui plus collegerat, habuit amplius, nec, qui minus parauerat, petiit minus de Manna, Sed singulis iuxta id, quod edere poterant, congregauerunt.*

1. LUTHERANIS omnis ac solus fructus est, & excipere, augere fidem, id est, fiduciam peccati: sibi esse remissa per Synaxin: vt quod instituta solum sine Sacramento.

At hic etiam ex Vna constare potest: idque Videndo magis, quam Cœdendo: quod hoc transeat citius; Visus duret diutius: Simul vilus vnius perinde ac vtriusque possit excitare fidem: Sicut tam vna aspersio facit baptizat, quam trina.

Item Communicantes prius vident, quam edant: cum visus excitet fidem efficacius, quam edus; quid comestionis opus?

2. An vero Auditus fidem excitat?

At verba Institutionis tam ad Vnam, quam ad vtramque recitantur.

3. An ipsa sumptio excitat? Sed quid illud in ea? Deuotio sumentium? At sic fides seipsam excitaret: idque potest extra Sumptionem; Imo fides adest ante Sumptionem, & antequam excitaretur.

An species? At vna excitare sufficit. An res contenta? At illa hinc abest tota; illis adest tota hic, ut vbiq; istis adest ex parte, id est, in nullo sui.

Ita Sacramentum sibi tales vertunt in ludibrium.

2. CALVINISTIS quis fructus constabit, queis dubia sunt omnia?

1. Dubium; An Christus realiter sit presens in Cœna? Calvinus in 1. Cor. 11. Affirmat: Idem in Confessione de re Sacram. Negat, Quia Christi Corpus finitum est, & cœlo & loco cõinetur; necesse est à nobis tãto locorũ intervallo distare, quanto cœlũ abest à terra. Sic & Plessæus ait, & negat.

2. Dubium: Quomodo Christus edatur & bibatur? Calvinus in 1. Cor. 11. §. 5. à se, suisque distare fateretur Zvinglianos: scribitque sic, ut vix intelligi sat queat.

Plessæus clarè ait: Sic edibiq; Christũ in Cœna, sicut in Baptismo: In hoc a. non aliter, quam in Verbo Dei, i. sola fide.

3. Dubium: Quis fructus sit manducationis & bibitionis Sacramentalis?

Caluino, *ibid.* §. 2. est Certitudo seu securitas de Vita æterna.

Plessæo l. 4. de Euch. c. 1. est idem Cœnæ, qui Agni paschalis: Verbo, idem fructus est Sacramentorum omnium in Nouo, qui in vetere fuit. Vide apud Reueren. Patrem Becanum in *Manuali lib. 1. capite 9. §. 79.* Qui recte infert: Si Plessæo credimus; Christiani sunt patres Iudæis: Si Caluino; pares sunt Christo existenti in cœlo.

Itaque de Re discordant incerti.

De Symbolis si agitur solis; vtramque possunt speciem; sub neutra Christus adest.

1. Quod si vna versio ijs sufficit in baptismo; cur non vna species in Eucharistia?

2. Deinde Fructus Cœnæ, certos vitæ æternæ faciendi, habetur ante Sumptionem secundum ipsorum principia: Nam ijs Reprobi nunquã sunt certi salutis: Prædestinati verò semper manent certi per fidem suam iustificantem: at hæc præcedit Sumptionem.

Quid ergo fructus confert Cœna? quid vna; quid vtraque?

Plane ex hoc eorum fundamento nullo opus est Sacramento seu baptisimo, seu Cœnæ, &c. Sola fides sufficit.

VIII. Quò iustiores sunt CAUSÆ Decreti de Vna, Quibus prædictis adde,

1. Ut & Abstemijs sit consultum;

2. Et locis, vbi vinum haberi nequit.

3. Et ut periculum effusionis aut irreuerentiæ caueatur.

Atque hæc causas adprobant etiam

iam ij, qui præceptum de Vtraque vrgent: Brent. in apol. Confess. VVitemb. abstemiorum communionem sub vna probat: Ruthenorum, vino carentium, Melanch. l. de vsu Sacram. Nec inde à Christo vnquam auditum, abstemios caruisse S. Synaxi.

Quod si vtraque foret de præcepto diuino; sane in hoc dispensari ab homine nunquam potuisset.

QVÆSTIO XVII.

An pro defunctis ritè Sacrificetur?

HÆRESIARCH. AERIVS, cognomento Impius, ortus anno 356. An iochiæ; damnatus in Synodo Syriensi anno 357 sæpiusque alias; primus negauit pro vitâ functis Sacrificandum esse.

LUTHERO-CALVINIANI pernegant idem. Vide meum *Luthero-ca. p. 3. question. 76. & par. 1. q. 92.*

PAPISTA. 1. Ritus Sacrificandi pro defunctis est, qualis Regula. Sanctus Augustinus l. 4. de Baptismo capite 42.

Id certissime credendum ex apostolica Traditione descendere; quod in omni Ecclesia seruetur, nec in aliquo Conc. institutum, sed semper seruetur ac retentum est.

2. Aerius hæresios in hoc damnatus est: ergo & Luthero-caluinistæ rei.

De quo ita Melanchthon in apolog. Confess. August. *Falso citant aduersarij contranos damnationem Aerij; quod negauerit in Missa Oblationem fieri pro viuis & mortuis. &c. Epiphanius testatur Aerium sensisse, quod Orationes pro mor-*

tuis sint inutiles; id reprehendit. Negamus Aerio patrocinamur.

Duo hic Mendacia:

1. Aerium negasse Orationes, nec Oblationes:

2. Lutheranos non patrocinari neganti orationes pro mortuis: cum hæc & illas negent & execrentur omnes.

3. Tota Classis S. Patrum pro nobis at contra Luthero-caluinistas.

IV. DE POENITENTIA, EXTREMA VNCTIONE & Ordine.

QVÆSTIO XVIII.

An pœnitentia sit propriè dictum Sacramentum?

HÆRESIARCH. MONTANVS in Phrygia apertus ubi de spiritu nequam ex cerebro propheta accepit anno 172. cum Prisca & Maximilla, præte sub specie pietatis; Sed inf. tre noua dogmata, præsertim in ad dita Ecclesiæ; apud *Baron. anno 172. eo, qui honores Ecclesiæ ex ambitos adipisci non possent.*

In hisce Pœnitentiam funditus tollebat, relictæ *Hieron. epist. ad Marcellam.*

Se demum laqueo interemit; hæresi post se reliquit Cataphrygarum infanda; damnata sæpius.

NOVATVS presbyter Cartagin. in Africa conciuit schisma contra Sanctum Cyprianum, negans lapsis reditum ad pœnitentiam, anno 254. Et Romæ Nouatianum Presbyterum Antipapam creati procurat in eadem causa Impoenitentia: Damnatur in Rom. Conc. anno 255. vt hæresiarcha.

LUTHERANI Pœnitentiam esse Sacramentum negarunt principio; deinde asseruerunt. **CALVINIANI** præfractè negant.